

Vrij van schurft = winst

dr. Theo Geudeke, dierenarts varkensgezondheid

Tien jaar geleden begon in Nederland op initiatief van de GD de systematische bestrijding van schurft bij varkens. Sindsdien zijn we een heel eind gevorderd met de uitroeiing van de verantwoordelijke mijt.

Schurftmijt

De veroorzaker van schurft bij varkens heet officieel *Sarcoptes scabiei* (var. *suus*). Deze mijt kan alleen varkens infecteren. Het vrouwtje is ongeveer 0,4 mm groot en het mannetje de helft kleiner. De mijten graven gangen in de huid en de vrouwtjes leggen daarin twee tot vier eieren per dag. Daaruit komen na een dag of vier de larven die zich via een tussenstadium ontwikkelen tot volwassen mijten. De hele cyclus duurt ongeveer twee weken. Volwassen schurftmijten leven ongeveer vier weken. Buiten het varken kan een schurftmijt maar kort overleven; het beste onder wat koelere, vochtige omstandigheden.

Ziektebeeld

De mijten graven gangen in de bovenste lagen van de huid, wat veel jeuk oplevert en vaak een allergische reactie. Een voorkeursplek van de schurftmijten op het varken is de binnenzijde van het oor en ook wel op de binnenkant van de poten. Op de aangetaste plekken ontstaan vaak korsten. Besmette dieren staan vaak te schuren en dat levert een hoop onrust op. Bij vleesvarkens betekent dat een slechtere groei en voederconversie. Bij zeugen resulteert schurft in meer terugkomers, hogere

uitval, minder goede groei bij de biggen en vermoedelijk in een minder goede voerbenuutting.

Kosten - baten

Het geregeld ontschurften van varkens kost geld. Op bedrijven die niet vrij zijn van schurft, moeten vleesvarkens minstens één keer per ronde worden ontschurft. Op zeugenbedrijven is het gebruikelijk dat zeugen één keer per cyclus worden ontschurft. Behalve de kosten van het ontschurftingsmiddel (€ 1,50 - € 3,- per varken per behandeling) kost het ook arbeidstijd. Als vleesvarkens of slachtzeugen bij het slachten een duidelijke huidontsteking hebben, moeten ze afgezworven worden. Het schuren door varkens op stal resulteert in beschadiging van inventaris. Anderzijds loopt de saldoverbetering op schurftvrije vleesvarkensbedrijven op tot meer dan 10% en op zeugenbedrijven tot € 25,- per zeug per jaar.

Bestrijding

Het beproefde recept om een bedrijf schurftvrij te maken is betrekkelijk eenvoudig: behandel alle varkens tegelijkertijd per injectie met een avermectine (bijvoorbeeld Ivomec®, Dectomax®). Herhaal deze actie na twee weken. Op een zeugenbedrijf

moeten tussentijds alle inmiddels geboren biggen behandeld worden. Behandeling per injectie is de betrouwbaarste manier omdat dan verzekerd is dat alle dieren ook echt de goede dosis krijgen. Aandachtspunten zijn:

- Zorg voor voldoende mankracht en materiaal.
- Binnen een bedrijf mag geen varken worden overgeslagen!
- Voorkom onderdosering dus weeg enkele varkens om hun gewicht te kennen.
- Gebruik lange, scherpe naalden om terugloop te voorkomen.
- Op bedrijven met aanvoer van niet-schurftvrije bedrijven is een toevoegstal noodzakelijk waarin de aangevoerde dieren ontschurft moeten worden.
- Het transport van aan te voeren schurftvrije varkens moet schurftvrij zijn.
- Afleveren van slachtvarkens vooraf is gewenst vanwege een wachttijd voor het slachten van zes weken of langer na het ontschurften.
- De eerste vier weken na het schurftvrij maken (eradicatie) geen dieren toevoegen, omdat er dan nog steeds mijten aanwezig kunnen zijn die deze kunnen besmetten.

Schurftvrij certificaat en schurftscan

In Nederland zijn vrijwel alle ongeveer 300 (top)fokbedrijven en enkele vermeerderingsbedrijven schurftvrij gecertificeerd. In de tien jaar dat het certificaat bestaat, is het slechts twee keer voorgekomen dat een eradicatie niet in één keer is geslaagd. Eén keer was dat het gevolg van de aanvoer van een niet-schurftvrije beer en één keer doordat bij de behandeling bij een aantal varkens de dosering van het antischurft middel niet goed was geschat of berekend.

Van de vermeerderingsbedrijven zijn ruim 400 geabonneerd op de GD Schurftscan.

Overleg met uw dierenarts over de schurftstatus van uw bedrijf. Informatie over Schurftvrij certificaat of Schurftscan: Via de website van de GD (www.gddeventer.com) of per telefoon (0900 - 1770)

Door regelmatig bloedonderzoek blijven zij op de hoogte van de status van hun bedrijf. Ze hebben geen officieel certificaat, maar kunnen door de bloeduitslagen wel laten zien hoe hun bedrijf ervoor staat. Ze weten op deze manier ook of ontschurften op hun bedrijf nodig is. De helft tot driekwart van de deelnemers heeft al meer dan aan jaar geen positieve bloeduitslagen meer gehad.

Van de ruim 2.500 overige bedrijven met zeugen en van de vleesvarkensbedrijven in Nederland is in feite niet duidelijk wat de schurftstatus is. Daar zullen heel wat bedrijven bij zitten die door consequent ontschurften vrij zijn van de aandoening. Deze bedrijven zouden dus kunnen stoppen met het behandelen. Maar er zijn ongetwijfeld ook bedrijven bij die nog wel degelijk besmet zijn en die gebaat zijn bij een eradicatie van de schurftmijt. Want uitroeiing van de schurftmijt op varkensbedrijven is altijd profijtelijk en alleen door het doen van bloedonderzoek kan duidelijk worden hoe de vlag er bij hangt.